

Λάζαρος Απέκης
*Όχι στην οριστική κατεδάφιση
 του δημόσιου πανεπιστημίου*

Η κοινοβουλευτική δικτατορία της τρoίκας, αφού με την πολιτική του Μνημονίου καταδίκασε τους εργαζόμενους και τους νέους στην ανεργία, στη φτώχεια και την εξαθλίωση, τώρα επιτίθεται στην παιδεία, στη δημόσια δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση. Θέλουν να «τελειώνουν» με το δημόσιο πανεπιστήμιο.

Τα σχέδιά τους για την οριστική κατεδάφιση του δημόσιου πανεπιστημίου παρουσίασαν στους Δελφούς ο πρωθυπουργός και η υπουργός Παιδείας, με «περιτύλιγμα» τους απαραίτητους πλέον ξένους «συμβούλους». Όπως το συνηθίζουν, ξεκίνησαν με άλλη μια μεγάλη καμπάνια εξαπάτησης με χυδαία δυσφήμιση του δημόσιου πανεπιστημίου. Μίλησαν για διαπλοκή, συναλλαγές, διαφθορά, σκοταδισμό. Στελέχη οι ίδιοι του πολιτικού συστήματος που έχει εκθρέψει τη διαπλοκή μέσα στα πανεπιστήμια (με τους καθηγητές-παράγοντες, επιχειρηματίες, «σοφούς», «πρόθυμους», «χίλιους») τώρα εμφανίζονται τιμητές και κήρυκες της κάθαρσης, όπως κάνουν παντού!

Με απίστευτη αλαζονεία, ο πρωθυπουργός δήλωσε ότι το «πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης έχει κλείσει τον ιστορικό κύκλο του» και η υπουργός ότι γι' αυτό πρέπει «οι αλλαγές να είναι πολύ βαθιές και να αφορούν το DNA της

λειτουργίας των πανεπιστημίων και των τεχνολογικών ιδρυμάτων»!

Το «δημόσιο πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης» είναι αποτέλεσμα των σκληρών αγώνων φοιτητών, πανεπιστημιακών αλλά και των διεκδικήσεων της κοινωνίας μετά τη δικτατορία. Το «πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης» έχει σημαντικά προβλήματα, ελλείψεις, στρεβλώσεις και φαινόμενα εκφυλισμού, έχει αλωθεί σε σημαντική έκταση από τις αγοραίες αντιλήψεις ομάδων πανεπιστημιακών που σταδιακά εδραιώνουν το επιχειρηματικό πανεπιστήμιο στη διδασκαλία και την έρευνα. Παρ' όλα αυτά, παρά τον πόλεμο ισχυρών ομάδων μέσα στα πανεπιστήμια, των «εκσυγχρονιστών» όλων των αποχρώσεων, παρά τις αδιάκοπες προσπάθειες των κυβερνήσεων Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ να ακυρώσουν τις θεμελιώδεις κατακτήσεις που το συνιστούν, το δημόσιο πανεπιστήμιο παραμένει ακόμη ο θεσμός που, καταστατικά τουλάχιστον, πρέπει να λειτουργεί με ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα και στη διακίνηση ιδεών που κατοχυρώνεται με το πανεπιστημιακό άσυλο και προσφέρει ανώτατη εκπαίδευση δωρεάν σε όλους τους νέους. Η οποία πρέπει να παρέχεται από Ιδρύματα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία οφείλουν να λειτουργούν με πλήρη αυτοδιοίκηση, ασκούμενη από συλ-

λογικά όργανα. Αυτό το πανεπιστήμιο – μάλλον ό,τι άντεξε από αυτό– θέλουν να κατεδαφίσουν οριστικά!

Για να επιβάλουν το «γενετικά μεταλλαγμένο νέο πανεπιστήμιο», σχεδίασαν τον πλήρη πολιτικό έλεγχο του πανεπιστημίου αφενός με την ανάθεση της διοίκησης στο ολιγομελές «Συμβούλιο Διοίκησης», με εξωπανεπιστημιακό πρόεδρο-μάντζερ (που μπορεί να διορίζεται από το υπουργείο), στο οποίο θα συμμετέχουν και εκπρόσωποι του επιχειρηματικού κόσμου καταργώντας την αυτοδιοίκηση, αφεντέρου με τα «Περιφερειακά Συμβούλια» που θα έχουν «υπό την ομπρέλα τους τα πανεπιστήμια, τα ΤΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα σε κάθε περιφέρεια».

Διοίκηση ανώνυμης εταιρείας στα πανεπιστήμια

Η διοίκηση των πανεπιστημίων από το «Συμβούλιο Διοίκησης», αντί της Συγκλήτου και των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων, έχει στόχο να ακυρώσει το «εμπόδιο» των συλλογικών οργάνων, αλλά κυρίως την παρουσία και την παρέμβαση του φοιτητικού κινήματος στις αποφάσεις, για να επιβληθούν ολοκληρωτικά στην εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητα των πανεπιστημίων οι κανόνες της αγοράς του κεφαλαίου και οι επιδιώξεις των επιχειρήσεων. Έτσι μεταλλάσσεται το πανεπιστήμιο σε εκπαιδευτήριο που θα διοικείται σαν ανώνυμη εταιρεία από το συμβούλιο-μάντζερ, χωρίς ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα και στη διακίνηση ιδεών, που θα επιβάλλει αυταρχικούς ρυθμούς

και κανόνες στις σπουδές και στις εξετάσεις των φοιτητών, χωρίς περιθώρια ανάπτυξης κριτικής σκέψης και ριζοσπαστικής αμφισβήτησης. Βέβαια, ο μάντζερ θα διαχειρίζεται και την υπόθεση του πανεπιστημιακού ασύλου, για να τελειώνουν και με αυτό το «απομεινάρι της Μεταπολίτευσης»!

Συρρίκνωση και υποβάθμιση της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Με το «σχέδιο Καλλικράτης για τα πανεπιστήμια», τα «Περιφερειακά Συμβούλια» θα επιβάλουν τη συρρίκνωση της δημόσιας και δωρεάν ανώτατης εκπαίδευσης, με την κατάργηση και συγχώνευση πανεπιστημίων και τμημάτων και τη δημιουργία «ιδρυμάτων πολλών ταχυτήτων», με συνέπεια τη γενική υποβάθμιση και απαξίωση, τις απολύσεις προσωπικού και τον περιορισμό του αριθμού φοιτητών. Θα επιβάλουν επίσης σε ΑΕΙ, ΤΕΙ και ερευνητικά κέντρα τις απαιτήσεις της αγοράς και των επιχειρήσεων, αλλά και της «περιφερειακής ανάπτυξης».

Μετάλλαξη της ανώτατης εκπαίδευσης σε κατάρτιση

Σχεδίασαν να καταργήσουν τη θεμελιώδη δομή του πανεπιστημίου, το Τμήμα με το Πρόγραμμα Σπουδών σε συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο, με το αντίστοιχο πτυχίο. Οι φοιτητές θα εισάγονται στη σχολή ή στο ίδρυμα (!) και αφού ολοκληρώσουν επιτυχώς το πρώτο έτος σπουδών θα ακολουθούν «ευέλικτα προγράμματα σπουδών» σε ένα σύστημα

«πτυχίων πολλών μορφών, όχι μόνο τεχνικής, επαγγελματικής, γενικής ή θεωρητικής εκπαίδευσης, αλλά και είδη πτυχίων που μπορεί να είναι από τετραετή μέχρι μονοετή ή διετή, ανάλογα με τις ανάγκες».

Η γενικευμένη επίθεση στη φυσιογνωμία του δημόσιου πανεπιστημίου ολοκληρώνεται με την «απόλυτη» εφαρμογή των πιστωτικών μονάδων (ECTS), σε συνδυασμό με την πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών, των ιδρυμάτων και των τμημάτων από «διεθνείς οίκους αξιολόγησης», αλλά και με την ενσωμάτωση της «διά βίου μάθησης» και το «άνοιγμα διαδρομών από τα ΙΕΚ προς τα πανεπιστήμια».

Άκρως ταξική αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Σχεδιάζουν μια άκρως ταξική λύση για τη μετά το λύκειο εκπαίδευση. Σε συνδυασμό με το νόμο για τη «διά βίου μάθηση» που ψηφίστηκε το καλοκαίρι, θέλουν να δημιουργήσουν μια θάλασσα από δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ, κολέγια, υποβαθμισμένα ΤΕΙ, πανεπιστήμια πολλών ταχυτήτων, όπου οι φοιτητές θα επιλέγουν «ελεύθερα» και θα βιώνουν τις σπουδές τους σαν μια ατομική διαδρομή, μεταφέροντας την πίστωση που αναλογεί στην κάρτα/κουπόνι φοίτησης και συλλέγοντας πιστωτικές μονάδες από κάθε «πιστοποιημένο» φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό, για να αποκτήσουν αντί πτυχίου κάποιο πιστοποιητικό προσόντων κατάλληλο για το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων», με κατάληξη την ανεργία!

Όπως στέρησαν θεμελιώδεις κοινω-

νικές και εργασιακές κατακτήσεις από τους εργαζόμενους, τώρα στερούν από τη νεολαία τη δημόσια και δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση για να απομείνουν, λένε, για τους λίγους κάποια «κέντρα αριστείας» όπου θα θεραπεύονται οι επιστήμες και η έρευνα!

Αλλαγή στον τρόπο χρηματοδότησης

Η δημόσια χρηματοδότηση—που ήδη έχει περικοπεί κατά 40%—, την οποία θα αναλάβει η (άλλη μια) Ανεξάρτητη Αρχή Χρηματοδότησης των Πανεπιστημίων, θα καθορίζεται από συμφωνηθέντα κριτήρια απόδοσης και θα εξαρτάται από την κατάταξή τους από «διεθνείς οίκους αξιολόγησης» και από τις πιστώσεις που μεταφέρουν με την κάρτα τους οι φοιτητές που τα επιλέγουν!

Το κουπόνι/κάρτα φοίτησης

Με το κουπόνι/κάρτα σχεδιάζουν, προετοιμάζοντας το έδαφος για την επιβολή διδάκτρων, τη μετατροπή του φοιτητή σε «πελάτη» που «αγοράζει υπηρεσίες εκπαίδευσης» από το πανεπιστήμιο-επιχείρηση αλλά και από κάθε «πιστοποιημένο» ιδιώτη. Από αυτό το κουπόνι θα εξαρτώνται όλες οι παροχές προς τους φοιτητές (συγγράμματα, φοιτητική μέριμνα, σπουδές), χωρίς να είναι εξασφαλισμένες ούτε η αξία του ούτε οι προϋποθέσεις για τη διατήρησή του από το φοιτητή (διάρκεια σπουδών, επιδόσεις, «διαγωγή»).

Η «οικονομική αυτοτέλεια»

Με την «οικονομική αυτοτέλεια» των πα-

νεπιστημίων, που θα περιλαμβάνει και τη μισθοδοσία, τα Συμβούλια Διοίκησης θα επιβάλουν στα πανεπιστήμια κανόνες ανώνυμης εταιρείας, για να αναζητούν πόρους από χορηγούς, να πωλούν «υπηρεσίες εκπαίδευσης και έρευνας», να μηδενίζουν τη φοιτητική μέριμνα, να επιβάλουν δίδακτρα, να περικόπτουν τις αμοιβές των διδασκόντων και να τις διαφοροποιούν, «πέραν ενός ελαχίστου», για να «προσελκύουν υψηλού κύρους εκπαιδευτικούς», να εξασφαλίζουν «έδρες χορηγών». Ο θρίαμβος του επιχειρηματικού πανεπιστημίου.

Για την οριστική κατεδάφιση του δημόσιου πανεπιστημίου, η κυβέρνηση θα έχει συμβούλους μια διεθνή επιτροπή «σοφών», ειδικών στη μετατροπή του πανεπιστημίου σε «ανταγωνιστική» επιχειρηματική δραστηριότητα, με δίδακτρα, με λιτότητα, με περικοπές μισθών και φοιτητικών παροχών και με έρευνα για τις επιχειρήσεις, τα μεγάλα καπιταλιστικά μπλοκ που επιβάλλουν τις επιλογές τους στη διδασκαλία και την έρευνα.

Όπως δήλωσε η υπουργός της τρόικας «είναι ελπιδοφόρο που διαμορφώθηκε ένα μεταρρυθμιστικό κίνημα μέσα στα πανεπιστήμια [...] η ύπαρξη αυτών των δυνάμεων αποτελεί μια στέρεη προϋπόθεση ώστε η κυβέρνηση να προχωρήσει στις αναγκαίες αλλαγές μέσα από δημόσιο διάλογο και ανταλλαγή απόψεων»

Ουσιαστικά, σύμμαχοι της κυβέρνησης για τη σχεδιαζόμενη πλήρη μετάλλαξη του χαρακτήρα και του κοινωνικού ρόλου του δημόσιου πανεπιστημίου εμφανίζονται, παρά τις διαφοροποιήσεις, τόσο η Σύνοδος των Πρυτάνεων, όσο και

η ηγεσία της ΠΟΣΔΕΠ (αλλά και της ΟΣΕΠ/ΤΕΙ και των ερευνητών ΕΕΕ), καθώς και οι πανεπιστημιακοί της διαπλοκής με την εκάστοτε κυβέρνηση, οι πανεπιστημιακοί του επιχειρηματικού πανεπιστημίου, οι «εκσυγχρονιστές» των διαφόρων αποχρώσεων («χίλιοι», «πρόθυμοι», «σοφοί»). Όλοι δηλώνουν την ανάγκη «ουσιαστικής μεταρρύθμισης» και αναμένουν «έναν ειλικρινή διάλογο» για το πώς θα ολοκληρωθεί η κατεδάφιση!

Βέβαια δεν εκπλήσσει η στάση όλων αυτών. Η ηγεσία της ΠΟΣΔΕΠ (δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ και της Δημοκρατικής Αριστεράς) έχει μπλοκάρει τη λειτουργία των Συλλόγων του ΔΕΠ και έχει μετατρέψει σε όργανο κυβερνητικού συνδικαλισμού ένα μαχητικό συνδικάτο ανεξάρτητο από την πολιτική εξουσία και τη διοίκηση των πανεπιστημίων. Αφού εξασφάλισε την κατάργηση του ορίου στις αμοιβές μελών ΔΕΠ από ερευνητικά προγράμματα, μετά την αποδοχή της περικοπής των αμοιβών όλων των μελών ΔΕΠ ως αναγκαίας «θυσίας», εξασφάλισε τη χρηματοδότηση με 5 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία μαζί με τις Ομοσπονδίες των ΤΕΙ και των Ερευνητών «κέντρου τεκμηρίωσης»!

Απέναντι σε αυτή την επιχείρηση οριστικής κατεδάφισης σε ό,τι απέμεινε από το δημόσιο πανεπιστήμιο, στο δικαίωμα για δημόσια και δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση, είναι ανάγκη να οργανώσουμε και να παρατάξουμε την αντίστασή μας οι πανεπιστημιακοί που σέβονται το ρόλο τους, οι φοιτητές που αρνούνται να τους στερούν θεμελιώδη δικαιώματα, οι εργα-

ζόμενοι στα πανεπιστήμια, οι εκπαιδευτικοί των άλλων βαθμίδων. Έχουμε την εμπειρία του κινήματος για το άρθρο 16.

Αν επιτρέψουμε στην κυβέρνηση της τρούικας και στους υποστηρικτές της να επιβάλουν τα σχέδιά τους, το Πανεπιστήμιο δεν θα είναι πλέον ούτε δωρεάν, ούτε δημόσιο, ούτε πανεπιστήμιο. Θα είναι ένα εκπαιδευτήριο που θα λειτουργεί σαν ανώνυμη εταιρεία και θα παρέχει κατάρτιση, χωρίς ελευθερία στη δι-

δασκαλία, την έρευνα και στη διακίνηση ιδεών. Θα είναι το «πανεπιστήμιο» του «Μνημονίου» και του ΟΟΣΑ.

Κανένας διάλογος μ' αυτούς που κατεδαφίζουν το δημόσιο πανεπιστήμιο!

Δεν θα συνεισφέρουμε με τις προτάσεις στην πραγματοποίηση μιας καλύτερης επίθεσης από μέρους των κοινωνικών κανιβάλων.

Μόνος δρόμος είναι η αντίσταση και ο συλλογικός αγώνας για την αποτροπή.

Έκκληση για το διάλογο και την κοινή δράση της Αριστεράς*

Η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση έχει σαρωτικές επιπτώσεις σ' όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής. Στην οικονομία, στην πολιτική, στον πολιτισμό, στη συνείδηση. Η βίαιη αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων, η κατάργηση κοινωνικών δικαιωμάτων και η ματαίωση των ονείρων και των προοπτικών της νεολαίας δεν είναι συγκυριακές επιλογές, όπως υποστηρίζει η κηδεμονευόμενη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αλλά οργανωμένοι τρόποι μόνιμης υποβάθμισης της εργατικής τάξης και των εργαζόμενων στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας.

Σ' αυτό το συνεχώς αυξανόμενο κλί-

μα αβεβαιότητας και ανασφάλειας η Αριστερά, κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική, οφείλει να αρθεί επιτέλους στο ύψος των περιστάσεων και να ανταποκριθεί στις ανάγκες των εργαζομένων. Ανάμεσα στους πολιτικούς χώρους της Αριστεράς υπάρχουν αναμφισβήτητες διαφορές, όπως για παράδειγμα αυτές που αφορούν τη θέση της Ελλάδας στην Ε.Ε., αλλά και οι σχετικές με τον τρόπο μετάβασης στο σοσιαλισμό, το περιεχόμενο και τη μορφή που αυτός θα έχει τον 21ο αιώνα – ζήτημα που οπωσδήποτε πρέπει να διερευνηθεί και να συζητηθεί με συντροφικό τρόπο, σε μια περίοδο μάστιχα που η δομική κρίση του καπιταλι-

* Το παρόν κείμενο αναδημοσιεύεται από την ιστοσελίδα www.aristerovima.gr.